

Centarot za Ekonomski Analizi (CEA) e "think tank" na ekonomisti koi ja delat zaedni-kata vizija za Republika Makedonija kako nova raste-ka Evropska ekonomija integrirana vo regionalniot i svetskiot Pazar.

Misijata na CEA e kontinuirano da vr{i istra'uvawa za ekonomskiot razvoj i ekonomskata politika na Republika Makedonija i vrz osnova na toa da ponudi preporaki, predlozi i merki kade {to smeta deka e soodvetno.

SOOP[TENIE ZA JAVNOST

Preporaki za klu~ni reformi vo buxetirawe na lokalno nivo

Od odr`anata rabotilnica (sponzorirana od FIOOM), Centarot za ekonomski analizi-CEA gi identifikuva kluchnite reformi vo buxetiraweto na lokalno nivo , i preku konstruktivna debata im ponudi konkretni preporaki na pretstavnicite na opštinskata administracija i na centralnite vlasti.

Целосниот извештај може да се симне од:

Preporaki za centralnata i lokalnata vlast se:

Decentralizacija na nadle`nosti

Vo delot na institucionalnata poddr{ka nesporno e deka se o~ekuva mnogu pogolema inicijativnost od centralnite vlasti osobeno ministerstvoto za finansii, upravata za javni prihodi, dr`avniot zavod za geodetski raboti i ministerstvoto za vnatre{ni raboti. Potrebno e i brzo sproveduvawe na planot za re{avawe na op{tinskite dolgovi od strana na ministerstvoto za finansii i bidej}i vo sprotivno zagrozena e odr`livosta i raboteweto na okolu 20 op{tini.

U{te edna{ uka`uvame deka so procesot na fiskalna decentralizacija se vr{i decentralizacija na nadle`nosti, a ne na institucii, organizacii i lu|e i materijalni sredstva. Kako primer za toa do koj problem mo`e da dojde dokolku ne se sfati ovaa kategorija e koga UJP distribuira informacii za postapuvawe gi distribuira do svoite organizacioni edinici (se u{te na nivo na 30 kancelarii), no ne ja po~ituva realnosta so novata teritorijalna podelba, pa toa da go pravi za site 84 op{tini.

So prenesuvaweto na nadle`nostite, vo delot na naplatata na danocite na lokalnata samouprava, sekako deka }e ima mnogu pogolema zainteresiranost za da se iskoristuva fiskalniot

kapacitet na op{tinata no i da se pottikne pogolemo razbirawe kaj gra|anite za vrskata pome|u pribranite prihodi i kvalitetot na javnite uslugi {to }e bide ponuden. Toa se insistira na pobrz transfer na bazite na podatoci vo onie op{tini kade {to toa e seu{te problem i sekako da se podobri kadrovski, da se zajaknat i obu~at op{tinskite komisii koi {to }e rabotat na vrednuvawe na imotot, na nedvi`niot imot koj {to }e slu`i kako dano~na osnova.

Treba da se razvie sistem na sledewe na naplatata na personalniot danok na dohod po oddelni op{tini.

Vo odnos na transferite od centralnata vlast izvestuvawata treba da doa|aat navreme za da mo`e buxetskiot kalendar da ovozmo`i pogolem prostor za planirawe na prihodite i rashodite.

Sega{nata metodologija za raspredelba na prihodite od DDV }e gi namali, spored preliminarnite presmetki, golemite fiskalni dispariteti pome|u op{tinite, no toa ne zna~i deka ne mo`e da se razmisluva za nejjzino podobruvawe od aspekt na voveduvawe na neкои ekonomski ili socijalni indikator i vo op{tinite na primer kolkav e procentot na nevrabotenost ili stapkata na siroma{tija vo oddelni op{tini kako eden od kriteriumite za raspredelba.

U~estvo na gra|anite i NVO

Vo odnos na politi~kata dimenzija na ovoj proces postoi konsezus deka se sozadani povolni zakonski uslovi za uspe{no sproveduvawe na fiskalnata decentralizacija i za mnogu pogolemo u~estvo na gra|anite vo lokalnata samouprava.

ELS da predvidat obavezno planirawe vo lokalniot ekonomski razvoj vo kontekst na buxetsko planirawe ili upravuvawe so buxetskite sredstva. Zna~i, sekoja lokalna samouprava da otpo~ne so planirawe na lokalno ekonomski planovi, da se procenat fiskalnite implikacii i toa da vlezat vo ELS buxetite.

NVO sektorot ne smee da si dozvoli da se bazira samo na stranski grantovi (zo{to nema da gi ima ve~no, vo tolku golem broj i so tolku niska efikasnost na implementacija), tuku mora da vlezat i na pazarot na uslugi i da rabotat na kreirawe na delovna klima. Ako toa ne go storat, NVO `ivot }e nema t.e. }e bide zagrozena nivnata odr`livost

Sledewe na procesot na decentralizacija

Da se odvoi posebno vnimanie na potrebata da bidat identifikuvani odredeni indikator i za sledewe na performansite od sproveduvawe na nadle`nostite koi {to }e bidat transferirani

na ELS kako i na sledewe na procesot na fiskalna decentralizacija.

Planirawe na op{tinski buxet

Pove}e godi{niot pristap na buxetska ramka ili buxetsko planirawe treba da go opfa}a vremenskiot horizont od horizontot na buxetskoto planirawe na centralnata vlast zaradi konzistentnost so ciklusot na planirawe na dvete nivoa na vlast.

O{tinite bi trebalo da go zemat vo predvid vo procesot na planirawe i zna~eweto deka dano~nata baza za celi na danok na imot }e ja imaat, me|utoa stepenot na naplata nema da bide zadovolitelen poradi toa {to dano~nite obvrznici nemaat likvidni sredstva da ja ispolnat svojata zakonska obvrska i pokraj bogatstvoto vo nedvi`en imot. Samiot proces e pod rizik od nelikviden pazar na kapital i op{t nepovelen ekonomski razvoj.

Obuki

Potrebna e standardizacija na samite obuki i na samite trening materijali vo smisla dali go zadovoluvaat kvalitetot i da se napravi evaulacija na rezultatite od obukata.

Sistem na voedna~uvawe

Vo zakonot za finansirawe na ELS e definirano deka prihodite od danokot na dodadena vrednost e dotacija koja se raspredeluva po odredeni zakonski propi{ani kriteriumi. Zaradi toa ovoj me|uvladin transfer ne mo`e da se tretira kako izvor za voedna~uvawe zaradi ogromnite disproporcii vo razvienosta na oddelni op{tini koi vle~at koreni u{te od minatoto zaradi neramnomernata regionalna razvienost. Zatoa predlagame da se vovede sistem na voedna~uvawe, ako treba i so revidirawe na sistemot i izvorite na finansirawe na op{tinite, osobeno ako se ima vo predvid potrebata od vospostavuvawe na ramnote`a pome|u goleminata na op{tinite od edna strana, nejzinata ekonomska mo} i vkupnite kapacitete i od druga strana obemot na nadle`nostite koi gi dobija op{tinite, zatoa {to na{iot sistem podednakvo gi tretira site op{tini, nemaat op{tinite mo`nost da izbiraat me|u fakultativni, zadol`itelni i izvorni nadle`nosti tuku i najmalite i najgolemite op{tini gi imaat site nadle`nosti.